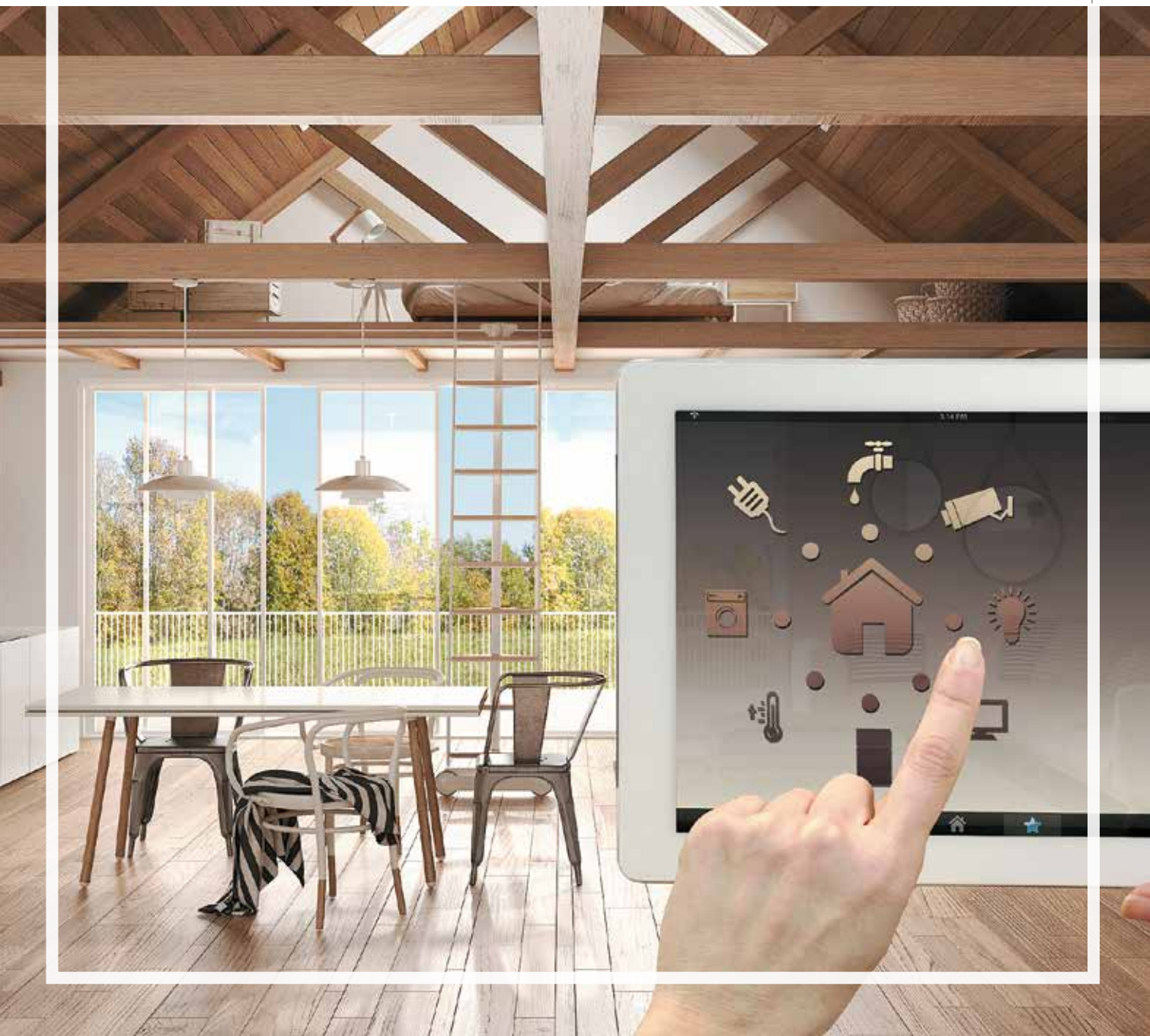

KVADRATI

Imate idejo za stol?

Vse do 1. septembra 2019 bo za kreativne in ustvarjalne posameznike odprt peti natečaj industrijskega oblikovanja (Pra)stol.

Sanacija ravne strehe

Vse ima svojo uporabniško dobo, tudi vedno bolj priljubljene ravne strehe niso izjema. Ko prične zamakati, je treba streho čim prej strokovno sanirati.

Zeleni prsti v juniju

Na vrtu se že dogaja kot na hitrem posnetku: močna rast, cvetenje, škodljivci na delu. Še trata potrebuje intenzivno nego, ko je pred vrati rožnik.

Pametna montažna hiša

Trendi so usmerjeni k popolni energetske samozadostnosti večine objektov, vedno več novosti pa pričakujemo na področju pametnih inštalacij.

FOTO: SHUTTERSTOCK

ZELENI PRSTI V JUNIJU

Na vrtu se že dogaja kot na hitrem posnetku: rastline nezadržno rastejo in nekatere poleg pogledov vrtničkarjev privlačijo tudi škodljivce. Tudi cvetje na gredicah bujno cveti in čez poletje potrebuje redno gnojenje, trata pa vam bo hvaležna za pravilno nego.

■ JASNA MARIN

Junija lahko sproti pobiramo solate, kolerabico, redkvice in špinačo, kmalu bosta sledila še zgodaj posajena cvetača in belo zelje. Do 24. junija je čas za nabiranje belušev, po koncu sezone pa tla okrog njih pognojimo. V juniju na zelenjavne grede sejemo nizki fižol, pozno korenje, solato berivko, konec meseca tudi endivijo, zeleni in rdeči radič ter jesenske in zimske solate.

Če vam jo je vreme zagodilo

Vrtnine, ki smo jih sadili in sejali spomladi, so vremenske razmere precej utrudile, zato jih obvezno dodatno okrepimo pred stresnimi okoljskimi dejavniki in boleznimi. "Zaradi izjemno nizkih temperatur in deževnih dni v mesecu maju trpijo paradižnik in druge plodovke. Vreme je

nepredvidljivo, vse več je neurij s točo, vetrom in močnimi nalivi. Dodaten stres za rastline predstavlja poletna vročina, ki rastline ustavi v rasti in razvoju. Domači paradižnik, papriko in druge plodovke krepimo s kupljenimi ekološkimi pripravki za krepitev rastlin," svetujeta **Davor Špehar** in **Primož Brezovec** iz Zelenega sveta. "S pripravki za krepitev škropimo tedensko, po vsakem dežju, tako dosežemo najboljši učinek, rastline bodo tako odpornejše in vitalnejše."

Kakovostni naravni pripravki naj bodo na osnovi alg in aminokislin, ki pospešujejo rast novih listov in pomagajo pri celjenju poškodb zelenih delov (stebela, listi) po morebitni toči. "Uporabni so tudi domači pripravki, kot so žajbljev in timijanov čaj

ter prevrelke in brozge iz listov čebule, česna ali drobnjaka," naštevata sogovornika.

Osipavanje zelenjadnic in opora za rast

Nekatere vrtnine, ki močnejše rastejo v višino, je treba osipati, in sicer ko sadike graha zrastejo do dvajset centimetrov, jih osipamo do višine deset centimetrov, podobno naredimo s fižolom. Osipavanje je koristno tudi za papriko in paradižnik, saj tako spodbudimo razvoj korenin in jim zagotovimo večjo stabilnost ter lažje črpanje vode in hranil iz tal.

Grahu in fižolu junija pripravimo oporo iz suhega dračja ali količkov, paradižnik pa je količke dobil že ob sajenju. Nekoliko drugačno oporo za rast potrebujejo bučke in kumare, ki se najraje vzpenja-

jo po žičnati mreži na južni strani vrta. Paradižnike med rastjo sproti privezujemo ob oporo in jim redno odstranjujemo stranske poganjke, da bodo plodovi večji in lepši. Rastline, ki smo jih nedavno posadili, redno zalivajmo, z gnojenjem pa počakajmo vsaj tri tedne, da se korenine dobro vrastejo v tla.

Sadni vrt

Primož Brezovec poudarja, da je v začetku junija čas za redčenje plodičev na jablanah, hruškah in breskvah. "Letos je na določenih sortah jablan in hrušk manj ali celo nič plodičev. Razlog je lanska nadpovprečno obilna letina. Prazne krošnje opazimo predvsem na tistih sortah jablan in hrušk, ki so po naravi izmenično rodne in se lani na njih ni izvajalo junijsko redčenje plodičev."

Junija redno preverjamo, ali so se v sadnem vrtu pojavili listne uši, zavijači, voluharji in drugi škodljivci, ter sproti ukrepamo. "Proti škodljivcem se borimo z ekološkimi pripravki in tako, da ohranjamo naravno ravnovesje. Nastavljamo različne vabe in pasti, pripravljamo domače pripravke. Zoreče češnje, ribeze in drugo sadje je treba prekriti z mrežo proti toči in ptičem. Pozorni bodimo tudi na boleznih listov in plodov," opozarja Brezovec.

Nega trate

S trate junija z nožem odstranjujemo plevele, v nastale luknje nasujemo kremenčev pesek. Kjer je mah, namesto gnojila trosimo tratni pesek. Mah se najpogosteje pojavi v senci ter na manj zračnih in slabo odcednih tleh. Priporočljivo je razredčiti veje dreves, pod katerimi je na zelenici mah. Mahu nikoli ne smemo grabiti od njegovega rastišča proti zelenici, ker se bo kot vetrocvetka zgolj razširil po trati. Območje, kjer je mah, prezračimo, prav tako lahko uporabimo specialno gnojilo z visoko vsebnostjo železa – to namreč uničuje mah. Pazimo tudi, da pokošena trava na težavnem območju ne bo prenzika. Kosimo enkrat ali dvakrat

Borovnice ljubijo kislila tla

Primož Brezovec in Davor Špehar iz Zelenega sveta: "Ameriške borovnice so glede tal posebneži, ki zahtevajo drugačno prst od drugega jagodičevja. Morda boste pri njih opazili bledikavost listov - to je kloroza zaradi pomanjkanja železa. Vzrok za to fiziološko motnjo je razkisanost zemlje. Zato borovnicam pripravimo izrazito kislo rastišče. Izberemo sončno lego in skrbno pripravimo življenjski prostor v humozni, kisli in za vodo prepustni zemlji (pH 3,8 do 5,0). Sadilna jama naj bo široka 80 centimetrov in globoka do 40 centimetrov. Stene in deloma dno sadilne jame obložimo s folijo za ribnike, da preprečimo razkisanje zemlje. Za ameriške borovnice uporabimo fiziološka kisla delujoča hranila. Dno sadilne jame napolnimo z drenažnim slojem peska, da voda lažje odteka. To je nujno tam, kjer so tla slabo prepustna za vodo. Zemljo za sajenje pripravimo iz šotnih substratov za rododendrone in manjšega dela kisle gozdne zemlje, bogate s humusom. Korenine borovnic namreč živijo v simbiozi z glivami, ki pomagajo pri prehrani (erikoidna mikoriza). Zato rastline bolje rastejo in tudi hitreje rodijo, če jih sadimo v zemljo, v kakršni rastejo samonikle gozdne borovnice, ker ta zagotavlja idealne razmere za rast. Vendar pozor, z gozdno zemljo ne pretiravajmo, saj lahko z njo v vrt zanesemo hrošče rilčkarje ali katere druge škodljivce. Dovolj bo le lopata ali dve dobro preperelih tal, ki vsebujejo omenjene mikorizne glive. Po sajenju dodamo po vrhu zastirko iz svežih, še zelenih borovih iglic ter borovega žaganja in lubja. Takšna zastirka pomaga pri ohranjanju optimalne kislosti zemlje, vzdržuje vlago, ohranja rahlo zemljo in ovira rast plevelov. Zastirko letno obnovljamo in vzdržujemo plast pet do osem centimetrov. Ameriške borovnice dobro rastejo tudi v posodah, a pogoj je, da jim podobno kot tistim na vrtu priskrbimo ustrezno kislo zemljo."

FOTO: SZELENI SVET

FOTO: SHUTTERSTOCK

[1] Imate na vrtu visoko gredo? V njej rastline spomladi hitreje zrastejo kot na vrtu na tleh, saj se tudi stene grede ogrejejo, kar spodbuja rast korenin in posledično nadzemnega dela vrtnin.

FOTO: SHUTTERSTOCK

[2]

Zeleni dogodki

Botanični vrt Univerze v Mariboru, Pivola pri Hočah

- 4. junija ob 17. uri: Poletna nega vrtnic, predavanje
- 7. junija ob 18.30: Vrtnice in vino, prireditev
- 15. junija ob 18. uri: Poletna muzejska noč, vodeni sprehod po botaničnem vrtu in predstavitev murv
- 22. junija ob 11. uri: Odprtje arheološkega parka

FOTO: ZELENI SVET

[3]

FOTO: SHUTTERSTOCK

[4]

tedensko na višini poletne košnje - na pet do osem centimetrov.

Gnojenje balkonskih rastlin

Balkonsko cvetje začnemo junija dognojevati: pri tem upoštevajmo pravilo, da večje in bujnejše ko so rastline, pogosteje jih je treba zalivati in jih sprva vsaj enkrat tedensko med zalivanjem pognojiti s tekočim gnojilom, ki ga prirešamo vodi.

Nekatere rastline slabo prenašajo gnojenje, med te sodijo begonije in vodenke, zato jih gnojimo približno enkrat mesečno in še takrat s polovico priporočene količine gnojila za rože. Še opozorilo: rože pognojimo šele potem, ko smo jih poprej že zalili z vodo. Prav tako ne smemo nikoli gnojiti, ko je zunaj vroče, ali uporabljati tople vode za zalivanje in gnojenje, ker lahko s tem uničimo rastline.

Vrščikanje aster in opora

V mesecu, ki je pred nami, odstranimo porumenele liste poznospomladanskih čebulnic, kot so tulipani.

Prvič vrščikamo visoke jesenske astre, če želimo, da so nižje in bolj gosto razraščene. Oblikovane grmovnice in žive meje strižemo po potrebi. Junija lahko postane že zelo vroče in suho, zato z zalivanjem poskrbimo za dobro kondicijo okrasnih rastlin. Najlepše junijske trajnice so ostrožniki, potonike, naprstci, rdeča špajka, ki se do prvih junijskih dni že razbohoti v množici drobnih rdečerožnatih cvetov. Pozabiti ne smemo niti na številne vrste in sorte kadulj, kot so podlesna, gozdna in vrtna kadulja v vijoličnih in rožnatih odtenkih ter v beli barvi. Za snežno belino pa poskrbimo z nepravim jasmynom. ■

FOTO: PELARGONIUM FOR EUROPE

[5]

- [2] Nekatere vrtnine, ki močnejše rastejo v višino, kot sta fižol in grah, je treba osipati in jim priskrbeti oporo.
- [3] Vreme je nepredvidljivo, vse več je neurij s točo, vetrom in močnimi nalivi. Da bi ohranili pridelek, je koristno vrt zaščititi z mrežo proti toči, ki mora biti na trdnem ogrodju.
- [4] Značilni koškasti cvetovi poletnih aster vas bodo razveseljevali v različnih odtenkih. Zagotovite jim sončno lego in apneno, hranljivo zemljo. Ker se dolgo ohranijo v vazi, so imenitne kot rezano cvetje.
- [5] Prst v koritih z balkonskim cvetjem pognojimo šele potem, ko smo jo poprej že zalili z vodo. Prav tako ne smemo nikoli gnojiti, ko je zunaj vroče, ali uporabljati tople vode za zalivanje in gnojenje, ker bomo sicer škodovali rastlinam.